

STAROSTO, STAREJ SE

vodítko pro řešení sociálních
událostí ve vaší obci

OBSAH

1.

Když přijde občan aneb starosto, starej se
(první pomoc pro starostu, jak reagovat, co udělat) 3

2.

Organizace pomoci v rámci obce 6

3.

Kdo nám pomůže?
(možnost pomoci ze strany ORP) 10

4.

Univerzální řešení není aneb krok za krokem
(příklady možných situací a jak je řešit) 11

5.

Tohle musíme! Aneb co nám ukládá legislativa 32

KDYŽ PŘIJDE OBČAN ANEB STAROSTO STAREJ SE

1.

Vážená paní starostko, vážený pane starosto,

při zjišťování počtu obyvatel, kteří v našem městě a okolí využívají nebo využili sociálních služeb, jsme došli k číslu téměř 18 tisíc osob. Minimálně každý pátý se tak aspoň jednou se sociální službou setkal a využil ji pro sebe. Každý druhý z nás pak sociální službu zajišťoval pro své blízké (rodiče, děti)... Nevíme, kdy a jak budeme sami potřebovat pomoc a ptát se, kdo mi pomůže?

Takovou pomoc nabízejí sociální služby a České Budějovice jsou jedním z prvních měst, které na území obce s rozšířenou působností začaly s jejich plánováním, s cílem zajistit rovnováhu poptávky po sociálních službách a jejich nabídky. Ideálně tak každý, kdo pomoc potřebuje, by ji měl najít a měla by mu být poskytnuta včas a kvalitně. Již v roce 2003 začal vznikat první Komunitní plán sociálních služeb města a od tohoto roku plánujeme nepřetržitě.

Každoročně pracuje kolem 80 osob v šesti tematických skupinách (služby pro děti a mládež, pro osoby v krizi, pro seniory, pro osoby závislé a ohrožené závislostí na návykových látkách, pro osoby se zdravotním znevýhodněním a poradenství). Při jejich práci vznikají podpůrné metodiky pro zjišťování potřebnosti daných služeb či vykazování ukazatelů sociálních služeb, samotný Rozvojový plán sociálních služeb a jeho roční akční plány. Po projednání v radě a zastupitelstvu města se stávají podkladem k rozvoji služeb a jejich financování z obecních zdrojů, ze zdrojů Ministerstva práce a sociálních věcí, Evropské unie a dalších.

Nyní máte v rukou jeden z výstupů plánování, který by vám měl pomoci ve chvíli, kdy k vám jako ke starostovi obce přijde občan, který potřebuje radu. Po jeho přečtení zjistíte, že i vy sami můžete ve vaší obci tuto agendu řešit a pomoci občanovi v akutní, první fázi.

Následné dlouhodobé řešení, které je již převážně v rukou poskytovatelů služeb. V dokumentu je rozvedeno pro vaši ucelenou představu a můžete o něm informovat i občana obce, který se na vás obrátil.

- Tento materiál je informační a podpůrný, nejedná se o metodický pokyn
- Nejedná se ani o závazný úřední dokument
- Cílem materiálu je urychlit – usnadnit orientaci v sociální oblasti
- Materiál byl sestaven na základě zkušeností poskytovatelů sociálních služeb na území SO ORP ČB
- Informace v materiálu vychází z platné legislativy v sociální oblasti k červnu 2015
- Podrobnější informace lze získat u poskytovatelů sociálních služeb, na odboru sociálních věcí (obec II. a III. typu) a v každoročně aktualizovaném katalogu poskytovatelů sociálních služeb

SOCIÁLNÍ SLUŽBY

Pod tímto souslovím je ukryt celý soubor různých činností, jejichž prostřednictvím je zajišťována pomoc a podpora lidem, kteří jsou ohroženi sociálním vyloučením nebo již sociálně vyloučení jsou a potřebují pomoc k návratu do běžného života a společnosti. Co to znamená v praxi?

Podle zákona o sociálních službách existuje 33 druhů sociálních služeb, které se poskytují ve třech formách – **ambulantní, terénní a pobytové**. U každé služby a formy jejího poskytování je vymezen okruh činností, které se nabízejí, a to buďto zdarma (služby sociální prevence) nebo za úhradu (služby sociální péče), jejíž výše je stanovena vyhláškou k zákonu o sociálních službách. Není tedy možné, aby si každý poskytovatel určoval jakoukoliv cenu za poskytnuté služby či úkony, ale je omezen právě taxami uvedenými ve vyhlášce. Tím je všem uživatelům zaručena stejná nebo velmi podobná cena.

Služby sociální prevence zabraňují sociálnímu vyloučení (ze zdravotních či sociálních důvodů) a poskytují podporu při překonávání nepříznivé sociální situace. Kromě osob, které v danou chvíli takovou pomoc potřebují, však chrání i společnost před vznikem a šířením společensky

nežádoucích jevů. Jedná se např. o řešení bezdomovectví a navyšování počtu osob bez přístřeší nebo zneužívání návykových látek a spojených rizik, jako je šíření infekčních onemocnění. Tyto služby jsou poskytovány většinou zdarma. Patří sem azylový dům, noclehárna, kontaktní centrum, krizová pomoc, sociálně aktivizační služby a další.

Služby sociální péče pomáhají lidem zajistit a udržet si svou samostatnost a soběstačnost. Umožňují jim maximální možné zapojení do běžného života s ohledem na jejich znevýhodnění (postižení). Mezi tyto služby patří domovy pro seniory, pečovatelská služba, osobní asistence, tísňová péče, odlehčovací služby, denní stacionáře a jiné. Služby jsou poskytovány za úhradu, na kterou je určen příspěvek na péči.

Samostatnou službou, mimo dva výše uvedené okruhy, je **sociální poradenství**. Základní sociální poradenství je zajištěno všemi poskytovateli jako součást jimi poskytovaných služeb. Odborné sociální poradenství je pak již specializované a zaměřené na konkrétní potřeby jednotlivých skupin/oblastí. Je poskytováno v občanských a rodinných poradnách nebo poradnách pro seniory, osoby se zdravotním znevýhodněním, pro oběti trestných činů a domácího násilí. Poradenství je vždy poskytováno zdarma a mnohdy i anonymně.

2.

ORGANIZACE POMOCI V RÁMCI OBCE

Přímá účast v procesu komunitního plánování sociálních služeb

Představitelé obcí se mohou aktivně zapojit do procesu komunitního plánování sociálních služeb například (zdroj: Krajská metodická příručka plánování sociálních služeb v Jihočeském kraji):

- vytvářením příležitostí pro zapojení občanů do procesu komunitního plánování
- podílením se na informační kampani, zveřejňováním všech podstatných informací o projektu i výsledcích komunitního plánování v místních médiích (www obcí, místní zpravodaje, vývěsky, plakátovací plochy, rozhlas)
- delegováním zástupců obcí do řídicí skupiny a do pracovních skupin
- poskytováním prostor pro jednání pracovních skupin
- spoluprací při přípravě podkladů pro analýzy (dostupná statistická data za obce, informace o zdrojích pro sociální služby atd.)
- spoluprací při sociologických průzkumech (např. vyplnění dotazníků pro zadavatele, šíření anketních lístků pro širokou veřejnost)
- účasti na veřejných projednáních
- podílením se na tvorbě opatření a aktivit komunitního plánu
- připomínkováním výstupů z komunitního plánování sociálních služeb a podílením se na vyhodnocování procesu
- schvalováním komunitního plánu
- spoluprací při distribuci finálních produktů (komunitní plán, katalog) mezi veřejnost
- všeobecnou podporou komunitního plánování sociálních služeb.

Zřízení služby v rámci obce

Zákon č. 128/2000 Sb. O OBCÍCH v této souvislosti umožňuje vzájemnou spolupráci obcí a zakládání právnických osob - §46 a 50.

Obec jako taková si může sama zaregistrovat vybranou sociální službu (nejčastěji se jedná o pečovatelskou službu, případně domov pro seniory),

vhodnější se však jeví založit právnickou osobu (příspěvkovou organizaci, neziskovou organizaci), která se stane poskytovatelem sociálních služeb.

Vlastní dotační programy obcí a MAS poskytovatelům sociálních a návazných služeb

Možnost poskytnutí účelových finančních dotací vyplývá z §5 zákona č. 108/2006 Sb. O sociálních službách, kdy obec může poskytnout ze svého rozpočtu účelové dotace k financování běžných výdajů souvisejících s poskytováním sociálních služeb poskytovatelům sociálních služeb zapsaným v registru.

Obec si sama upraví pravidla pro poskytování dotací a vymezí si účely, za kterými bude dotace poskytnuta (např. podpora terénních sociálních služeb). Tvorbu pravidel a další okolnosti poskytování dotací lze konzultovat s odborem sociálních věcí MM ČB.

Přímá spolupráce s dostupnými službami resp. jejich podpora při zajištění potřeb občanů

Přímým oslovením vybraných poskytovatelů potřebné sociální služby, navázání spolupráce (nejlépe prostřednictvím smluvního vztahu, který bude upravovat podmínky pro poskytování služby v dané obci) – rámcové smlouvy o poskytování služby

Zajištění a podpora dobrovolníků – z řad obyvatel obce nebo přes dobrovolnická centra.

Další informace k dobrovolnické službě lze získat na webových stránkách Ministerstva vnitra České republiky: <http://www.mvcr.cz/clanek/dobrovolnicka-sluzba-500539.aspx>

Nefinanční podpora

Poskytnutí materiálu, bezplatného pronájmu prostor apod.

Spolupráce s obcí s rozšířenou působností

Využití možností sociálních pracovníků obce s rozšířenou působností pro místní šetření potřebnosti sociálních služeb v obci.

Obec s rozšířenou působností na území svého správního obvodu koordinuje poskytování sociálních služeb a realizuje činnosti sociální práce vedoucí k řešení nepříznivé sociální situace a k sociálnímu začleňování osob; přitom spolupracuje s krajskou pobočkou Úřadu práce a krajským úřadem.

Pomáhají sousedům ve vaší obci místní zdravotní sestry?

Pravděpodobně se jedná o tzv. ošetrovatelskou péči poskytovanou fyzickou osobou (OSVČ – samostatné zdravotní sestry).

Samostatné ošetrovatelky mohou ošetrovatelskou péči poskytovat pouze na základě tzv. oprávnění k poskytování zdravotních služeb, které jim na základě jejich žádosti a doložení potřebných dokladů vydá příslušný krajský úřad. Ošetrovatelská péče je pak hrazena zdravotními pojišťovnami (pokud je indikována ošetřujícím lékařem), případně si péči hradí sám uživatel. Geník těchto úkonů by měl odrážet ceny uvedené v sazebníku výkonů zdravotních pojišťoven.

Registr samostatných ošetrovaterek není prozatím plně funkční.

Pokud je ošetrovatelská péče poskytována právnickou osobou, jedná se velmi často o poskytovatele sociálních služeb, především pak pečovatelské služby a osobní asistence, kdy jsou služby poskytovány komplexně a návazně.

Pracují ve vaší obci samostatné „pečovatelky“?

Pomoc v domácnosti mohou nabízet také fyzické osoby, které mají svou živnost založenou na základě živnostenského oprávnění. Mohou však poskytovat jen úkony uvedené v živnostenském zákoně. Pokud by poskytovaly úkony náležící dle zákona o sociálních službách pod

pečovateľskou službu, mali by mať túto službu registrovanou u príslušného krajského úradu v súlade s týmto zákonom. Od spôsobu poskytovania tejto pomoci tiež závisí úhrady. V prípade registrované pečovateľské služby jsou max. výše úhrady určeny příslušnou vyhláškou. V případě pomoci na základě živnostenského oprávnění jsou pak úhrady za pomoc dle individuálních sazebníků samostatných OSVČ.

3.

KDO NÁM POMŮŽE?

Jak je uvedeno výše, zákon při zajišťování sociálních služeb počítá pro obce s určitými povinnostmi. Při samotném zjišťování potřeb svých obyvatel nebo realizaci konkrétní pomoci může obec využít určitých možností spolupráce ze strany:

- obce s rozšířenou působností
- kraje
- samotných registrovaných poskytovatelů sociálních služeb
- neziskových organizací zajišťujících doprovodné a navazující služby (např. dobrovolnictví, svépomocné spolky)
- OSVČ (především pečovatelky a ošetřovatelky)

Využití možností sociálních pracovníků obce s rozšířenou působností pro místní šetření potřebnosti sociálních služeb v obci (na základě žádosti obce).

Obec s rozšířenou působností na území svého správního obvodu koordinuje poskytování sociálních služeb a realizuje činnosti sociální práce vedoucí k řešení nepříznivé sociální situace a k sociálnímu začleňování osob; přitom spolupracuje s krajskou pobočkou Úřadu práce a krajským úřadem.

Na základě písemné či telefonické žádosti starosty či jiného pověřeného pracovníka obce směrem k magistrátu města, odboru sociálních věcí o zajištění terénní sociální práce v jejich obci, pracovníci terénní sociální práci zahájí a v případě potřeby s dotčeným občanem obce souvisle pracují.

UNIVERZÁLNÍ ŘEŠENÍ NENÍ ANEB KROK ZA KROKEM

4.

Uvedené příklady se vztahují k vybraným problémům, které vaši občané mohou řešit.

Uvedené služby jsou příklady možných řešení, nejsou to vyčerpávající možnosti, které nabízí zákon o sociálních službách

SENIORI A OSOBY SE ZDRAVOTNÍM ZNEVÝHODNĚNÍM

Muž/žena 79 let, prodělaná mozková příhoda

Na levou stranu je částečně imobilní, levá HK zcela imobilní, pravá DK živější.

Orientován v místě a v čase. Žije sám v chalupě bez topení, teplé vody.

Sociální pracovnice z nemocnice, která má v kompetenci propuštění do domácího prostředí, má povinnost informovat zástupce obce či řádného poskytovatele sociálních služeb o osobě vyžadující pomoc jiné fyzické osoby.

Krok 1

Sociální pracovnice z nemocnice kontaktuje starostu, vysvětlí mu zdravotní stav občana.

Krok 2

Starosta (úředník obecního úřadu) předá informace poskytovateli sociálních služeb, se kterým spolupracuje.

Krok 3

Poskytovatel navštíví uživatele, společně zhodnotí možnosti péče, která by mu umožnila důstojně žít. Muž/žena potřebuje pomoc s hygienou, nákupy, vařením, topením, úklidem, praním prádla.

Krok 4

K zajištění péče je potřeba sepsat Smlouvu o poskytování pečovatelské služby a domluvit rozsah péče – v kolik hodin a jaké dny bude pracovník poskytovatele k člověku docházet.

Za úkony pečovatelské služby je přímá platba, tzn. uživatel si péči platí dle vyhlášky 505/2006Sb. Například za hodinový úklid zaplatí poskytovateli 120 Kč. Platba se hradí s příspěvkem na péči.

Krok 5

Příbuzní muže/ženy nebo poskytovatel pomůže s žádostí o příspěvek na péči, která se podává na místně příslušný Úřad práce.

Muž/žena, 60 let, vdovec/vdova, invalidní důchodce

Trpí psychickými problémy, nadměrnou únavou. Problémy: špatně se orientuje v místě. Bydlí sám/sama v panelovém domě se psem.

Na doporučení sousedky jde na obecní úřad pro informaci, kdo by mohl pomoci s dovážkou jídla, občasným nákupem, úklidem, doprovodem na poštu a úřady.

Krok 1

Na obecním úřadu předají zájemci o službu kontakt na registrovaného poskytovatele sociálních služeb, který se řídí platnými zákony a nemůže si účtovat ceny libovolně.

Krok 2

Zájemce o službu zavolá poskytovateli pečovatelské služby, sdělí své přání a rovnou se domluví na schůzce se sociálním pracovníkem.

Krok 3

Sociální pracovník osobu nejlépe během téhož dne navštíví, společně se domluví na rozsahu služeb vyhovujícím oběma stranám. Seznámí ji s možnostmi platby za služby. Platba se hradí z příspěvku na péči. Během setkání se také domluví na rozsahu péče, její ceně a podepíše Smlouvu o poskytování služeb.

Krok 4

Muž/žena zatím nemá vyřízen příspěvek na péči, který je určen na platbu takovéto péče. Sociální pracovník nabídne bezplatnou pomoc při podání žádosti o příspěvek na místně příslušný Úřad práce.

Krok 5

Od následujícího dne probíhá u osoby každodenní péče, vozí se oběd, občas se vypomůže s nákupem nebo venčením psa, když se jí udělá hůře.

Žena, 75 let, rozvedená, po operaci kyčle

Žena užívá sama byt v druhém patře v domě bez výtahu. Má obtíže s pohybovým aparátem, po operaci kyčle užívá francouzské hole. Z důvodu omezené mobility je přístup do bytu bariérový. Potřebuje pomoc s vykonáváním určitých úkonů péče o vlastní osobu a domácnost.

Krok 1

Prvním krokem žadatele o byt v domě s pečovatelskou službou je podání žádosti na předepsaném formuláři, který je k dispozici na OÚ, MÚ. K žádosti se dokladují dle kritérií jednotlivých obcí, měst přílohy např. vyjádření lékaře o zdravotním stavu žadatele.

Krok 2

Žádosti se projednávají s ohledem na pravidla – zásady pro přijímání žádostí, přidělování a užívání bytů zvláštního určení dle § 2300 zákona č. 89/2012Sb., občanského zákoníku, v domě s pečovatelskou službou, který je v majetku obce, města.

Pzn: Dům s pečovatelskou službou

Není zařízením sociálních služeb, ale jedná se o byty ve vlastnictví obce, o nichž také sama obec rozhoduje. Podle § 2300 zák. 89/2012Sb., občanského zákoníku mají byty v domě s pečovatelskou službou charakter bytů zvláštního určení. Pečovatelská služba je v těchto bytech poskytována na základě smlouvy uzavřené mezi konkrétním uživatelem a poskytovatelem sociální služby. Posláním pečovatelské služby je poskytovat přímou péči v domácím prostředí osobám, které potřebují pomoc jiné fyzické osoby k uspokojování svých životních potřeb v takovém rozsahu, aby byla zachována a podporována jejich stávající soběstačnost.

Muž, 82 let, vdovec, starobní důchodce

Muž byl dlouhodobě samostatný, žil v malém domku, náhle ho stihla cévní mozková příhoda, po které zůstal upoután na lůžko a již není schopen se bez pomoci druhé osoby o sebe a svou domácnost postarat, terénní služby (pečovatelská služba, osobní asistence, tísňová péče) nepostačují... Rodina muže navštíví místní úřad s prosbou o pomoc o umístění do domova pro seniory.

Krok 1

Starosta předá rodině seznam pobytových zařízení sociálních služeb/ domovů pro seniory, nejlépe v celém kraji.

Krok 2

Rodina si dle tohoto seznamu vybere vhodná zařízení, která postupně kontaktuje a zjišťuje podmínky pro uzavření smlouvy o poskytování sociální služby. Do vybraných zařízení následně pošle žádost o umístění (většinou jsou formuláře umístěny na webových stránkách zařízení) nebo kontaktují sociální pracovníky z těchto domovů.

Pzn. V případě, že není rodina, může starosta kontaktovat zařízení a jeho sociální pracovnice sám.

Krok 3

Domov pro seniory zahájí jednání se zájemcem o uzavření smlouvy o poskytování sociálních služeb. V případě, že zájemce splňuje podmínky pro přijetí do zařízení sociálních služeb a zařízení je schopno naplnit potřeby zájemce, je jeho žádost zařazena do evidence. V okamžiku, kdy se uvolní vhodné místo pro muže, uzavírá se smlouva o poskytování sociální služby. Muž je do zařízení přijat.

Krok 4

V případě nástupu do domova pro seniory je důležité ostatní zařízení informovat a požádat o zrušení žádosti z evidence.

Pan Jaroslav s duševním onemocněním

34 let, vrací se do obce po 5letém pobytu v psychiatrické léčebně, jeho rodina s ním odmítá spolupracovat, v důsledku dlouhodobé hospitalizace ztratil sociální dovednosti, nikdy dlouhodobě nepracoval.

Krok 1

Na městský úřad přichází rodina a posléze i sám pan Jaroslav. Rodina ani pan Jaroslav si nepřejí žít společně. Starosta kontaktuje FOKUS ČB – Komunitní tým.

Krok 2

Pana Jaroslava navštíví pracovník Komunitního týmu v jeho bydlišti. Proběhne mapování stávající situace a pracovník se s ním domluví na možnostech spolupráce.

Zároveň kontaktuje i pana starostu a předá mu informace o možnostech řešení.

Krok 3

Pracovník Komunitního týmu spolu s panem Jaroslavem řeší nalezení praktického lékaře, ambulantního psychiatra a zubaře. Zároveň mu pomůže zařídit bankovní účet, vyřídí sociální dávky a registraci na úřadu práce.

Krok 4

Pan Jaroslav může využít služby Chráněného bydlení, zároveň se v rámci Komunitního týmu zapojí do programu na hledání práce. Pracovník kontaktuje rodinu a snaží se s ní pracovat.

Krok 5

Pan Jaroslav má zajištěné bydlení a práci na částečný úvazek např. v sociální firmě. Do obce jezdí za rodinou, postupně se zlepšují jejich vzájemné vztahy.

Rodiče dítěte 0 – 3 roky, které je nevidomé.

Dítě je slepé. Vyžaduje neustálou péči. Pravděpodobně již po narození či zjištění postižení dítěte kontaktoval lékař nebo sociální pracovník v nemocnici potřebu sociální služby v oblasti tzv. rané péče a domluvili možnosti pomoci. Raná péče je soubor služeb a programů, poskytovaných dětem se zdravotním postižením nebo s ohroženým vývojem v raném věku a jejich rodinám.

Krok 1

Pokud rodiče nespolupracují s ranou péčí či o ní neví, informuje obecní úřad o možnostech pomoci a předá kontakt na poskytovatele rané péče, nejbližše v dosahu bydliště rodiny.

Krok 2

Rodiče zavolají do nejbližšího střediska rané péče, vysvětlí problém a domluví si návštěvu sociálního pracovníka v místě bydliště rodiny nebo na pracovišti poskytovatele služby. Žádost rodičů je zanesena do seznamu nových zájemců a poskytovatel zajistí první kontakt.

Krok 3

První kontakt probíhá v místě bydliště rodiny nebo na pracovišti poskytovatele služby. Poradce rané péče informuje rodinu o nabídce služeb, podmínkách přijetí, finanční úhradě a zaznamená požadavky a cíle zájemce o službu.

Krok 4

Následuje posouzení potřeb dítěte a rodiny, úrovně vývoje dítěte, které rozhodne o zahájení poskytování služeb. V takovém případě je uzavřena Smlouva o poskytování služeb a sestaven plán jejich poskytování. V opačném případě jsou rodině doporučeny odpovídající služby.

Krok 5

Poradce rané péče dochází do bydliště rodiny a poskytuje poradenství, výchovné a vzdělávací aktivity a pomáhá při prosazování práv a zájmů dítěte a rodiny.

OSOBY V SOCIÁLNÍ KRIZI

Týraná osoba, oběť domácího násilí

V obci žije žena, která je obětí domácího násilí a již ho nechce nadále snášet, proto se obrátí o radu a pomoc na starostu obce. Co má udělat starosta?

Krok 1

Vyslechnout ji, podpořit ji, ocenit, že si to nenechala pro sebe. Je vhodné zachovat mlčenlivost, nešířit informace dál a nepodnikat kroky bez vědomí klienta!

Krok 2

Dát klientovi kontakt na intervenční centrum (krajská působnost- zdarma- možnost službu využít i anonymně) a telefon na Dona linku 2 51 51 13 13 (nonstop, hradí se jako běžný hovor) nebo 116 006 - nonstop bezplatná linka na pomoc obětem trestných činů a domácího násilí.

Krok 3

Informovat klienta o možnosti obrátit se na Policii ČR, v případě zranění se nechat ošetřit u lékaře.

Krok 4

Intervenční centrum může navštívit klienta osobně nebo ve výjimečných případech mohou pracovníci navštívit klienta doma či na úřadě apod.

Krok 5

Možnost obecního bytu?

Krok 6

V případě, že se po odchodu oběti domácího násilí od násilné osoby vyvine stalking (nebezpečné pronásledování), obrátit se na intervenční centrum a/nebo na Policii ČR.

Týrané dítě

V obci žije žena, která je obětí domácího násilí a již ho nechce nadále snášet, proto se obrátí o radu a pomoc na starostu obce. Co má udělat starosta?

Krok 1

Starosta bude ihned informovat příslušný odbor sociálních věcí – oddělení sociálně právní ochrany dětí.

Krok 2

Může doporučit návštěvu Krizového centrum pro děti a rodinu v Jihočeském kraji.

Podezření lidí z okolí či sousedů na domácí násilí v rodině (křik, rány, pláč), podezření oznámí starostovi

Krok 1

Obec může potenciální oběť oslovit s tím, že slyšel, že se v dané rodině něco děje a nabídnout pomoc, předat leták na intervenční centrum.

Krok 2

Obec může kontaktovat intervenční centrum a poradit se o dalším postupu.

Krok 3

Umístit kontakt na intervenční centrum na nástěnce v obci nebo ve zpravodaji apod., aby byl kontakt dostupný.

Podezření na týraného seniora. Záleží na faktické možnosti setkání starosty a seniora.

Krok 1

Předat mu kontakt intervenční centrum a na bezplatnou telefonickou pomoc – Senior telefon: 800 157 157 (nonstop, bezplatně) nebo na Linku seniorů 800 200 007 (po – pá 8.00 – 20.00 hod).

Krok 2

Oznámit podezření na odbor sociálních věcí, který může provést šetření.

Muž/žena, osoba opouštějící výkon trestu odnětí svobody

Do obce se po několika letech vrací z výkonu trestu odnětí svobody její obyvatel.

Krok 1

Pracovník probační a mediační služby informuje (prostřednictvím kurátorů příslušného OSV) o dohledném výstupu osoby z výkonu trestu odnětí svobody.

Krok 2

Starosta (kurátor, jiná pověřená osoba) zjišťují možnosti samostatného bydlení. V případě, že nejsou, kontaktují sociální službu azylového domu.

Krok 3

Muž/žena přichází do azylového domu, s pracovníky se domlouvají na podmínkách spolupráce, podepisují smlouvu o poskytování sociální služby.

Krok 4

Muž/žena si během pobytu v azylovém domě nalézají práci (např. v některém ze vznikajících sociálních podniků).

Krok 5

Muž/žena se zapojují do sociálně-rehabilitačního programu zaměřenému na řešení případných problémů se zvládnutím samostatného bydlení (dluhy, solventnost, řádné užívání bytu). Díky tomuto programu získávají byt v rámci sociálního bydlení.

Rodina – oběti tragédie

V obci žije rodina, která se stala obětí tragédie – během jednoho podvečera přišla z důvodů rozsáhlého požáru o svůj dům, během snahy z domu zachránit co se dá, byl těžce popálen otec rodiny.

Krok 1

Zasahující příslušníci Integrovaného záchranného systému povolávají členy krizově-intervenčního psychosociálního týmu (KIP tým).

Krok 2

Zasahující příslušníci Integrovaného záchranného systému informují obecní úřad o tragické události; starosta (jiná pověřená osoba) se stává součástí širšího krizově-intervenčního multitýmu.

Krok 3

Obec předává postiženým informace a odkazuje je na pracovníky místní terénní a ambulantní sociální služby krizové pomoci.

Krok 4

Obec kontaktuje pracoviště krizové pomoci se žádostí o intervenci. Rodina postižená tragédií a pracovníci a psychologové krizového centra intenzivně spolupracují na postupné normalizaci života a minimalizaci posttraumatických problémů.

Rodina, příslušníci etnické menšiny

Vícečlenná rodina žijící v prostorově neuspokojivém prostředí poskytované za neúměrnou cenu soukromým vlastníkem; životní potřeby jsou převážně většinou kryty sociálními dávkami.

Krok 1

Obecní úřad (starosta či jiný pověřený pracovník) zjišťují možnosti bydlení, které by lépe odpovídaly potřebám a možnostem rodiny.

Krok 2

Starosta kontaktuje pracovníky sociální služby terénního programu, kteří se zaměřují na práci s etnickými menšinami.

Krok 3

Rodina a pracovníci spolupracují na řešení základních problémů (hledání zaměstnání pro oba rodiče, dluhy a solventnost, řádná péče o bydlení, řádná péče a školní docházka dětí).

Krok 4

Rodiče si nalézají práci (např. v některém ze vznikajících sociálních podniků).

Krok 5

Rodina se zapojuje do sociálně-rehabilitačního programu, zaměřeného na řešení případných problémů se zvládnutím samostatného bydlení (dluhy, solventnost, řádné užívání bytu). Díky tomuto programu získávají byt v rámci sociálního bydlení.

Muž (někdy žena), osoba bez domova

Muž (žena) se pohybuje po obci, přespává na veřejných místech (např. čekárna autobusové zastávky), v odpadkových koších a popelnicích hledá jídlo, příležitostně žebrá.

Krok 1

Občané obce informují obecní úřad (starostu) o přítomnosti této osoby ve městě. Starosta kontaktuje pracovníky sociální služby terénního programu, která se zaměřuje na práci s osobami bez domova.

Krok 2

Pracovníci terénního programu vyhledají muže a nabídnou mu využití následných sociálních služeb – nízkoprahového denního centra (s možností vykoupat se, vyprat si, získat čisté oblečení a najíst se) a noclehárny (možnost přespát)

Krok 3

Muž (žena) využívá možnosti řešit svou situaci za podpory sociální služby – azylového domu.

Krok 4

Muž (žena) si během pobytu v azylovém domě nalézá práci (např. v některém ze vznikajících sociálních podniků).

Krok 5

Muž (žena) se zapojuje do sociálně-rehabilitačního programu, zaměřeného na řešení případných problémů se zvládnutím samostatného bydlení (dluhy, solventnost, řádné užívání bytu). Díky tomuto programu získávají byt v rámci sociálního bydlení.

BEZPLATNÉ SOCIÁLNÍ PORADNY

Dozví-li se pracovník obecního úřadu o těžkostech občana, je důležité umět ho vyslechnout a dobře nasměrovat pro další pomoc.

Dluží občan obecnímu úřadu? Má trvalé bydliště na ohlašovně? Chodí kolem jeho bytu (domu) podivní lidé?

Příklad manželů P. Exekutor jim obstavil účty, nechal udělat srážky ze mzdy. Jsou zcela bez příjmu druhý měsíc. Nehradí nájemné, platby za služby, hrozí, že dcera přijde o koleje na vysoké škole a bude muset přestat studovat

Krok 1

Za vším mohou být dluhy, exekuce!

Krok 2

Kam pro radu a řešení? Do Občanské poradny při Jihočeské rozvojové o. p. s. Poradce detailně zmapuje dluhovou zátěž, informuje, jak získat finanční prostředky a jak si je v dalších měsících zabezpečit a navrhne způsob řešení.

Hádají se sousedé? Ničí si majetek? Píší na sebe různá udání? Má obec těžkost prosadit veřejný zájem vůči skupině obyvatel či jednotlivci?

Příklad sousedů pana K a pana M. Dnes spolu vůbec nemluví. Dělají si samé naschvály. Otravují se hlukem, ničí si majetek. Spor ruší další sousedy, ale i pracovníky na obci, kam chodí stížnosti všech zúčastněných.

Krok 1

Za vším mohou být nedostatečně řešené sousedské spory!

Krok 2

Kam pro radu a řešení? Do Mediačního centra DOHODA, kde se

rozhádaným stranám bude věnovat s odbornou péčí mediátor. V bezpečném rámci mediace bude s nimi vytvářet mediační dohodu, která nastaví pravidla pro klidné sousedské spoluzití.

Přepadli staršího spoluobčana, navíc ho okradli a nemá z čeho žít?

Pan F. se vracel domů z pošty, kde si právě vyzvedl důchod. Přepadla ho skupina neznámých lidí. Dokonce ho povalili a zbili. Byl z toho otřesen a neví, co má dělat.

Krok 1

Stal se zvláště zranitelnou obětí trestného činu!

Krok 2

Kam pro radu a řešení? Předějte panu F. kontakt na Bílý kruh bezpečí, kde mu poskytnou psychologické poradenství a kompletní bezplatné poradenství. Dozví se o svých právech jako oběti a nárocích na peněžitou pomoc státu.

Potřebuje občan právní radu? Nemá dostatek finančních prostředků na placené advokátní služby? Potřebuje pomoci sepsat dokumenty k soudu či na úřad?

Paní K. obdržela od zaměstnavatele výpověď. Na pracovišti probíhaly změny a tak se vedení společnosti rozhodlo ukončit s ní pracovní poměr. Nelíbilo se jí, že neobdržela žádné odstupné.

Krok 1

Kam pro radu a řešení? Pošlete paní K. do Občanské poradny při Jihočeské rozvojové o. p. s., kde bude moci svoji situaci řešit s právníkem. Ten pomůže klientce sepsat dopis zaměstnavateli, popřípadě žalobu na neplatnost výpovědi.

Potřebuje občan poradit v partnerských či mezilidských vztazích?

Manželům Novákovým se rozpadá manželství. Neví, co mají dělat. Situaci trpí všichni, zejména jejich děti, které se zhoršily ve škole. Manželé spolu nekomunikují, doma je velké napětí, situace je neřešitelná, neboť musí stále bydlet spolu, nemají finance na koupi dalšího bydlení.

Krok 1

Kam pro radu a řešení? Ideálně odeslat manžele Novákovi do Střediska pro rodinu a mezilidské vztahy v Českých Budějovicích, kde s nimi jejich situace rozebere psycholog. Ten pomůže manželům nalézat řešení pro ně, tak i pro děti.

Matka se synem (17) experimentujícím s užíváním drog

V rodině se zjistilo, že syn kouří marihuanu a pravděpodobně do toho experimentuje s dalšími drogami, nejspíše se stimulantii (pervitin). Ve škole má zameškané hodiny, neplní dohodnutá pravidla, často se u něj střídají nálady. Matka zjišťuje, že se jí doma ztrácí peníze. Matka je rozvedená, chybí zde otcovská role.

Krok 1

Matce je doporučeno kontaktovat příslušný orgán sociálně právní ochrany dětí.

Krok 2

Sociální pracovnice doporučí matce navštívit specializované poradenské pracoviště. Matka se objednává na první konzultaci společně se synem. Domlouvá se trojstranné dohoda s kurátory, rodinou a Adiktologickou poradnou PREVENT.

Matka uživatelka drog či alkoholu s dítětem

Na obec přijde anonymní oznámení, že v domě, kde se schází uživatelé drog, žije matka uživatelka s 2letým dítětem.

Krok 1

Obec kontaktuje pracovnice SPOD, které společně s policií prošetří oznámení a zjistí, že dítě žije v opravdu nevyhovujících podmínkách. Pracovnice OSPOD podají předběžné opatření na soud a soud doporučí návštěvu odborného poradenského pracoviště pro léčbu závislostí.

Krok 2

Uživatelka drog je ze strany SPOD kontrolována, zda se stará o dítě a požaduje její účast na programu adiktologické poradny Prevent (APP). Sociální pracovnice OSPOD zkontaktuje adiktologickou poradnu a stručně nastíní, o co jde.

Krok 3

Pracovníci AP se domlouvají s uživatelkou i pracovnicemi OSPOD na postupu. Pokud matka nepřestane drogy brát a nezvládne řešit svoji situaci ambulantně, půjde do terapeutické komunity pro matky s dětmi. Služby jsou pro rodinu zdarma.

Krok 4

Úspěšná spolupráce vychází ze zakázky rodiny či jednotlivce a končí jejím splněním či dohodou obou (či tří) stran. V případě matky-uživatelky je to úspěšné absolvování ambulantní léčby nebo vyřízení nástupu do terapeutické komunity pro matky s dětmi.

Dlouholetý uživatel drog opiátového typu

Ve městě bydlí drogově závislý, 35 let, závislý řadu let, žije se stárnoucími rodiči, všichni ho znají. Abstinovat nechce, užívá opiáty a zároveň krade, je častým návštěvníkem záchytky, má neustále větší či menší problémy s policií městskou i státní, nepracuje, má dluhy, problémy se zákonem.

Krok 1

Praktický lékař, pracovnice ze sociálního odboru, terénní pracovníci, pracovníci K-center – kdokoli z nich předá dotyčnému informaci o substituční léčbě, ev.mu pomůžou zprostředkovat první kontakt.

Krok 2

Na úvodní schůzce pracovníci SC proberou možnosti, požadavky zájemce a zároveň sdělí pravidla centra a objednájí na vyšetření lékařem centra. Ten zváží indikaci k léčbě a zvolí spolu s dotyčným vhodný lék a dávkování.

Krok 3

Cílem léčby je zdravotní a sociální stabilizace, přechod do trvalé abstinence buď přestoupením ze Substitučního centra do léčebny nebo ambulantní detoxifikací v substitučním centru, je žádoucí.

OSOBY OHROŽENÉ ZÁVISLOSTÍ A ZÁVISLÉ NA NÁVYKOVÝCH LÁTKÁCH

Neorganizovaná mládež scházející se na různých místech v obci konzumující legální i nelegální návykové látky

Na některých místech v obci se scházejí osoby, u kterých můžete mít podezření, že užívají návykové látky. Často se jedná o věkovou skupinu 15-30 let. Můžete si všimnout užívání alkoholu, užívání tabáku či konopných drog. V důsledku užívání těchto látek může také docházet k narušování veřejného pořádku. V některých případech může také docházet k nálezů použitého injekčního materiálu. V tomto případě tedy pohozená injekční stříkačka.

Krok 1

Kontaktovat vedoucího terénních programů Jihočeský streetwork Prevent a v krátkosti popsat situaci.

Krok 2

Vedoucí terénního programu osobně navštíví zástupce místní samosprávy a společně naplánují možnosti vhodné intervence.

Krok 3

Terénní sociální pracovníci následně mohou mapovat situaci v konkrétním

ní lokalitě. Mapování situace v lokalitě se řídí vypracovanými a v praxi ověřenými metodickými postupy.

Krok 4

Na základě zjištění jsou stanoveny konkrétní cíle a vhodné intervence, které směřují k minimalizaci rizik a k ochraně veřejného zdraví. Např. Terénní pracovníci kontaktují tyto „partičky“ a nabízejí jim jednak informace o rizicích spojených s užíváním návykových látek a snaží se s nimi navázat vztah tak, aby mohli účinně v této populaci intervenovat a zmírňovat rizika plynoucí z užívání návykových látek. Pro ochranu veřejného zdraví nabízejí distribuci kapslí, výměnu injekčních stříkaček a likvidaci volně pohozeného injekčního materiálu.

Matka s 2 dětmi (5 a 9 let) bez zaměstnání řeší svou současnou situaci vstupem do sex-byznysu

V obci je žena, která se potýká s finančními problémy, má 2 děti, manžel bez zaměstnání, ona sama již delší dobu také. Snaží se svou situaci řešit poskytováním sexuálních služeb za úplatu ve svém bytě, když jsou děti ve školce či škole. Rodině chybí finance na základní životní potřeby – platba nájmu, energií a jídlo pro celou rodinu.

V obci si lidé začínají všimnout, že do bytu chodí větší počet cizích lidí, zejména mužů. Celá událost je nahlášena anonymně na SPOD, s tím že v rodině jsou malé děti a celá situace může tyto děti ohrozit.

Krok 1

Sociální pracovnice ze SPOD kontaktuje rodinu, aby zmapovala celou situaci ohledně řádné výchovy dětí. V momentě, kdy se zjistí, že žena opravdu svou situaci řeší přivýdělkem poskytováním placených sexuálních služeb přímo v bytě ženy, kde žijí i její nezletilé děti. Pracovnice SPOD osloví organizaci ROZKOŠ bez RIZIKA – terénní program a předběžně informuje o tom, o co se v daném případě jedná a zda by R-R mohla být nápomocná při řešení této situace v rodině s malými dětmi. Seznámí i rodinu s možností spolupráce s organizací R-R.

Krok 2

Terénní program R-R kontaktuje ženu s nabídkou služeb, které by jí mohly pomoci řešit její současnou situaci. Žena se živí poskytováním sexuálních služeb, je tedy nutné, aby tuto práci dělala bezpečně pro sebe a své okolí. Nejlépe mimo domov, kde nejsou přítomny děti.

Krok 3

Pracovníci R-R se domluví na osobní schůzce a sdělí si vzájemné očekávání a možnosti spolupráce, jak řešit danou situaci. Nastaví si cíl spolupráce a jednotlivé kroky, jak cíle dosáhnout. Služba je pro ženu zdarma.

Krok 4

Na základě uzavřené dohody probíhá vzájemná spolupráce a pomoc ženě. Žena odešla na privát, kde je více žen. Rodina má v současné době zajištěn příjem, děti nejsou ohroženy ve své řádné výchově a vývoji. Žena se pravidelně testuje na pohlavně přenosné infekce, ví, jak se bezpečněji chovat v sex-byznysu a v případě nalezení zaměstnání práci v sex-byznysu opustí.

Mladá dívka (21 let) stojící na okraji města při nabízení placených sexuálních služeb

Obec je upozorněna na to, že na okraji obce postává dívka, která v obci žije se svou babičkou. Byla několikrát spatřena, jak nabízí své sexuální služby převážně cizincům. Je zde i velká pravděpodobnost, že tak činí pod vlivem drog.

Krok 1

Pracovníci R-R jsou kontaktováni lidmi z obecního úřadu dané obce, že na okraji obce je mladá dívka, která zřejmě poskytuje placené sexuální služby. Může být i pod vlivem drog, je nedostatečně oblečená, můžeme říci i dost odvážně, jeví známky opilosti či užití drog.

Krok 2

Pracovníci R-R přijedou do dané obce, aby danou dívku našli a oslovili ji s nabídkou služeb. Pracovníci se snaží zjistit, co se stalo, proč je dívka na ulici, zjišťují, zda opravdu poskytuje sexuální služby a co ji k tomu vede.

Krok 3

Po zmapování situace, že dívka je z cílové skupiny organizace R-R – ženy pracující v sex-byznysu, nabídnou dívce své služby poradenství a zdravotnické služby na pohlavně přenosné infekce. Vše zcela zdarma. Záleží na dívce, zda bude chtít s organizací spolupracovat. Pracovnice R-R seznámí dívku s pravidly a možnostmi spolupráce při řešení její aktuální sociální situace.

Krok 4

Dívka souhlasí a vnímá terénní program R-R jako přínosný a na základně souhlasu obou stran je podepsána dohoda o poskytování sociální služby (ústní či písemná). Jsou dohodnuta pravidla spolupráce, cíl a menší kroky, jak dívka cíle dosáhne. Frekvence, místo a způsob spolupráce – doprovod na úřady, poradenství – sociálně právní, kontakty na jiné organizace či instituce apod.

Krok 5

Po pravidelné a dlouhodobější práci s dívkou na jejím problému (prostituce, drogy, žádné zaměstnání a problémy s bydlením) si dívka nalezne zaměstnání, snaží se docházet do adiktologické poradny a abstinovat. Její situace se začíná stabilizovat.

Problematický uživatel drog

Na sociální odbor, dochází problematický uživatel drog a alkoholu, je dlouhodobě bez dokladů, bez dávek hmotné nouze, je bezdomovec, z azylového domu byl několikrát vykázán pro nedodržení abstinence. V minulosti mluvil i o možnosti léčby, není jisté, zda nemá v důsledku rizikového užívání návykových látek hepatitidu typu C.

Krok 1

Soc. pracovnice dle dostupných informací (letáky, webové stránky) zkontaktuje kontaktní centrum, pracovníci jí podají informace o službách, které nabízejí.

Krok 3

Předá informace uživateli.

Krok 4

Uživatel navštíví kontaktní centrum (dále KC), se seznámí se službami, které KC poskytuje, a s pravidly a principy projektu, je s ním uzavřena smlouva o poskytnutí soc. služeb, smlouva je ústní a anonymní. Všechny poskytované služby jsou bezplatné.

Krok 5

Kontaktní pracovníci s klientem vytvoří Individuální plán.

Krok 6

Během návštěv KC může klient řešit své sociální problémy. Soc. pracovníci K-centra mu poskytnou asistenci a pomoc při komunikaci s úřady, telefon a internet pro možnosti hledání práce a ubytování. Je mu poskytnut hygienický servis: sprcha, pračka, sušička, možnost vybrat si čisté oblečení v šatníku. V KC je možnost nechat si provézt testy na infekční nemoci, provádí se i zprostředkování léčby. Uskutečňuje se též výměnný program, poradenství ohledně bezpečnějšího užívání návykových látek, základní zdravotní ošetření

Stabilizovaný uživatel po návratu z léčby

*Do obce se po druhé léčbě ze závislosti vrátil jeden z občanů. Je stabilizovaný, našel si zaměstnání, kde na něj čekají, má podporu rodiny. Záze-
mí tvoří také část kolegů z práce, kteří mu fandí, oceňují jeho schopnosti,
pokud není pod vlivem. Prostředí v obci je pro něj však stále rizikové,
může potkat přátele z drogové minulosti. Stěhovat se však nechce,
protože se musí postarat o nemocnou matku, která je sama. Prostřed-
nictvím sociální pracovnice kontaktuje Doléčovací centrum PREVENT*

a bezprostředně po léčbě nastoupí do programu, který tvoří podporu pro jeho začlenění do běžného života.

Krok 1

Sociální pracovnice příslušného obecního úřadu kontaktuje občana či jeho blízké před dokončením léčby a doporučí mu program následné péče v Českých Budějovicích. Popřípadě doporučí občanovi, aby se na možnosti následné péče informoval v léčebně, kde mají o zařízeních přehled.

Krok 2

Občan kontaktuje zařízení, vyřídí potřebné formality pro přijetí do programu (příhlaška, životopis, doporučení z léčby) a domluví si přijímací pohovor v Doléčovacím programu.

Krok 3

Po propuštění z léčby se vrací do původního prostředí a zároveň začíná docházet do programu následné péče, kam byl přijat. Po práci dojíždí dvakrát týdně na terapeutické skupiny a jednou týdně na individuální terapii. Jednou za dva měsíce jede s ostatními abstinenty tábořit, společně pak chodí plavat. Program si nastavil tak, aby mohl pohodlně stíhat práci.

Krok 4

Po osmi měsících v programu končí, postupně mu ubývalo povinností v terapii a přibývalo vlastní odpovědnosti. V zaměstnání má smlouvu na neurčito, našel si novou přítelkyni i kamarády, kteří abstinují. Pravidelně s nimi jezdí plavat. Nadále bydlí v obci, ale našel si malý byt a za matkou dochází.

5.

TOHLE MUSÍME!

V této závěrečné kapitole jsou uvedeny výňatky ze dvou zákonů, vztahující se k sociální oblasti. Jedná se o zákon č. 128/2000 Sb. o obcích a zákon č. 108/2006 Sb. o sociálních službách. Jsou zde uvedeny všechny paragrafy vztahující se k povinnostem obce ve vztahu k sociální oblasti. V závěru jsou pak uvedeny ale i paragrafy vztahující se k obci s rozšířenou působností. Jsou uvedeny proto, abyste věděli, v jakých případech může být tato obec nápomocna a také, jaké povinnosti jí ukládá legislativa.

ZÁKON Č. 128/2000 Sb. O OBCÍCH (OBECNÍ ZŘÍZENÍ)

§2

(2) **Obec pečuje** o všestranný rozvoj svého území a o **potřeby svých občanů**; při plnění svých úkolů chrání též veřejný zájem vyjádřený v zákonech a jiných právních předpisech.

§ 9

Obec může k plnění svých úkolů zakládat a zřizovat právnické osoby a organizační složky obce jako zařízení bez právní subjektivity, pokud tento zákon nestanoví jinak.

Samostatná působnost obce

§ 35

(1) Do samostatné působnosti obce patří spravování **záležitostí**, které jsou v **zájmu obce a jejích občanů**, pokud nejsou svěřeny zákonem krajům nebo pokud nejde o výkon přenesené působnosti, a dále záležitosti, které do samostatné působnosti obce svěří zvláštní zákon.

(2) Do samostatné působnosti obce patří zejména záležitosti uvedené v § 84, 85 a 102, s výjimkou vydávání nařízení obce. **Obec v samostatné působnosti ve svém územním obvodu dále pečuje** v souladu

s místními předpoklady a s místními zvyklostmi **o vytváření podmínek pro rozvoj sociální péče** a pro uspokojování potřeb svých občanů. Jde především o uspokojování potřeby bydlení, ochrany a rozvoje zdraví, dopravy a spojů, potřeby informací, výchovy a vzdělávání, celkového kulturního rozvoje a ochrany veřejného pořádku.

(3) Při výkonu samostatné působnosti se obec řídí

- a) při vydávání obecně závazných vyhlášek zákonem,
- b) v ostatních záležitostech též jinými právními předpisy vydanými na základě zákona.

Spolupráce mezi obcemi

§ 46

(1) Obce mohou při výkonu své samostatné působnosti vzájemně spolupracovat.

(2) Spolupráce mezi obcemi se uskutečňuje

- a) na základě smlouvy uzavřené ke splnění konkrétního úkolu,
- b) na základě smlouvy o vytvoření dobrovolného svazku obcí (dále jen „svazek obcí“),
- c) **zakládáním právnických osob** podle zvláštního zákona dvěma nebo více obcemi.

§ 50

(1) Předmětem činnosti svazku obcí mohou být zejména

- a) **úkoly v oblasti** školství, **sociální péče, zdravotnictví**, kultury, požární ochrany, veřejného pořádku, ochrany životního prostředí, cestovního ruchu a péče o zvířata

ZÁKON Č. 108/2006 Sb. O SOCIÁLNÍCH SLUŽBÁCH

§ 1

Předmět úpravy

(1) Tento zákon upravuje podmínky poskytování pomoci a podpory fyzickým osobám v nepříznivé sociální situaci (dále jen „osoba“) prostřednictvím sociálních služeb a příspěvku na péči, podmínky pro vydání oprávnění k poskytování sociálních služeb, **výkon veřejné správy v oblasti sociálních služeb**, inspekci poskytování sociálních služeb a předpoklady pro výkon činnosti v sociálních službách.

§ 2

Základní zásady

(1) Každá osoba má nárok na bezplatné poskytnutí základního sociálního poradenství (§ 37 odst. 2) o možnostech řešení nepříznivé sociální situace nebo jejího předcházení.

§3

Vymezení pojmů

Novela 254/2014 Sb. mění z. 108/2006 od 1. 1. 2015 – nové znění písm. „h“:
h) střednědobým plánem rozvoje sociálních služeb **strategický dokument obce** nebo kraje schválený na dobu 3 let, který je **výsledkem aktivního zjišťování potřeb osob na území obce** nebo kraje a **hledání způsobů jejich uspokojování s využitím dostupných zdrojů**; jeho obsahem je souhrn a výsledky podkladových analýz a dat, popis způsobu zpracování plánu včetně vymezení spolupráce s obcemi, s poskytovateli sociálních služeb a osobami, kterým jsou sociální služby poskytovány, popis a analýza dostupných zdrojů a potřeb osob, kterým jsou sociální služby určeny, včetně ekonomického vyhodnocení, strategie zajišťování a rozvoje sociálních služeb obsahující popis budoucího žádoucího stavu a opatření, jejichž prostřednictvím by mělo být tohoto

stavu dosaženo, povinnosti zúčastněných subjektů, postup sledování a vyhodnocování plnění plánu včetně způsobu, jakým lze provést změny v poskytování sociálních služeb a způsob zajištění sítě sociálních služeb na území kraje; střednědobý plán rozvoje sociálních služeb může být doplněn akčními plány zpracovanými na období jednoho roku, které vycházejí ze střednědobého plánu rozvoje sociálních služeb,“.

§ 5

Působnost v oblasti sociálních služeb

(1) Státní správu podle tohoto zákona vykonávají

- a) Ministerstvo práce a sociálních věcí (dále jen „ministerstvo“),
- b) krajské úřady,
- c) obecní úřady obcí s rozšířenou působností,
- d) okresní správy sociálního zabezpečení,
- e) Úřad práce České republiky – krajské pobočky a pobočka pro hlavní město Prahu (dále jen „krajská pobočka Úřadu práce“).

(3) **V oblasti sociálních služeb vykonávají působnost podle tohoto zákona také obce a kraje.**

§ 6

Poskytovatelé sociálních služeb

Poskytovateli sociálních služeb jsou při splnění podmínek stanovených tímto zákonem **územní samosprávné celky a jimi zřizované právnické osoby**, další právnické osoby, fyzické osoby a ministerstvo a jím zřízené organizační složky státu nebo státní příspěvkové organizace, které jsou právnickými osobami.

Úhrada nákladů za sociální služby

§ 71

(1) Sociální služby se poskytují osobám bez úhrady nákladů nebo za částečnou nebo plnou úhradu nákladů.

(3) Poskytovatel sociální služby se může **dohodnout na spoluúčasti na úhradě nákladů** s osobou blízkou osobě, které je sociální služba poskytována, **popřípadě s jinou fyzickou osobou nebo s právnickou osobou**, pokud osoba, které je sociální služba poskytována, nemá vlastní příjem nebo její příjem nepostačuje na úhradu nákladů.

Působnost při zajišťování soc. služeb

§ 94

Obec

- a) **zjišťuje potřeby** poskytování sociálních služeb osobám nebo skupinám osob na svém území,
- b) **zajišťuje dostupnost informací** o možnostech a způsobech poskytování sociálních služeb na svém území,
- c) **spolupracuje s dalšími obcemi, kraji a s poskytovateli sociálních služeb** při zprostředkování pomoci osobám, popřípadě zprostředkování kontaktu mezi poskytovatelem a osobou,
- d) **může zpracovat střednědobý plán rozvoje** sociálních služeb ve spolupráci s krajem, poskytovateli sociálních služeb na území obce a za účasti osob, kterým jsou poskytovány sociální služby.
- e) **spolupracuje s krajem při přípravě a realizaci střednědobého plánu rozvoje sociálních služeb kraje**; za tím účelem sděluje kraji informace o potřebách poskytování sociálních služeb osobám nebo skupinám osob na území obce, o možnostech uspokojování těchto potřeb prostřednictvím sociálních služeb a o jejich dostupných zdrojích.

- f) **spolupracuje s krajem při určování sítě sociálních služeb na území kraje;** za tím účelem sděluje kraji informace o kapacitě sociálních služeb, které jsou potřebné pro zajištění potřeb osob na území obce a spoluvytváří podmínky pro zajištění potřeb těchto osob.“

...A NAVÍC:

§ 92

Obecní úřad obce s rozšířenou působností

a) zajišťuje osobě, které není poskytována sociální služba, a je v takové situaci, kdy neposkytnutí okamžité pomoci by ohrozilo její život nebo zdraví, poskytnutí sociální služby nebo jiné formy pomoci, a to v nezbytném rozsahu; místní příslušnost se řídí místem trvalého nebo hlášeného pobytu osoby,

b) koordinuje poskytování sociálních služeb a poskytuje odborné sociální poradenství osobám ohroženým sociálním vyloučením z důvodu předchozí ústavní nebo ochranné výchovy nebo výkonu trestu, osobám, jejichž práva a zájmy jsou ohroženy trestnou činností jiné osoby, a osobám, jejichž způsob života může vést ke konfliktu se společností; přitom spolupracuje se zařízeními pro výkon ústavní nebo ochranné výchovy, s Vězeňskou službou České republiky, Probační a mediační službou České republiky, správními úřady a územními samosprávnými celky,

c) na základě oznámení poskytovatele zdravotních služeb²⁵⁾ zjišťuje, zda je nezbytné poskytnout osobě umístěné ve zdravotnickém zařízení služby sociální péče a zprostředkovává možnost jejich poskytnutí; v případě, že nelze služby sociální péče osobě poskytnout, sděluje neprodleně tuto skutečnost poskytovateli zdravotních služeb, v jehož zdravotnickém zařízení je osoba umístěna,

d) na území svého správního obvodu koordinuje poskytování sociálních služeb a realizuje činnosti sociální práce vedoucí k řešení nepříznivé sociální situace a k sociálnímu začleňování osob; přitom spolupracuje s krajskou pobočkou Úřadu práce a krajským úřadem.

§ 93a

1) Zaměstnanci obce zařazení do obecního úřadu obce s rozšířenou působností jako sociální pracovníci a zaměstnanci kraje zařazení do krajského úřadu jako sociální pracovníci jsou na základě souhlasu osoby, která se nachází v nepříznivé sociální situaci nebo je ohrožena sociálním vyloučením anebo se v tomto stavu nachází, oprávněni v souvislosti s plněním úkolů podle § 92 písm. b) a d) a § 93 písm. c) vstupovat do obydlí, v němž tato osoba žije, a to s cílem vykonávat činnosti sociální práce. Oprávnění k této činnosti jsou povinni prokázat průkazem vydaným příslušným úřadem; náležitosti průkazu stanoví prováděcí právní předpis.

(2) Zaměstnanci uvedení v odstavci 1 jsou v souvislosti s výkonem činností sociální práce povinni vést Standardizovaný záznam sociálního pracovníka, který je součástí Jednotného informačního systému práce a sociálních věcí.

Financování soc. služeb

§ 105

Obec nebo kraj může poskytnout ze svého rozpočtu účelové dotace podle zvláštního zákona k financování běžných výdajů souvisejících s poskytováním sociálních služeb poskytovatelům sociálních služeb, kteří jsou zapsáni v registru.

§ 105a

Prováděcí právní předpis stanoví obvyklé náklady na jednotlivé sociální služby s ohledem na regionální specifika sociálních služeb.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Kde získám potřebné informace pro svého občana, jak řešit svou sociální situaci/událost?

- Tento manuál
- Průvodce sociální oblasti České Budějovice pro daný rok
- Webové stránky města
- Propagační materiály organizací poskytujících sociální služby a jejich webové stránky